

ETICKÝ KODEX PSYCHOLOGA VE VĚZEŇSKÉ SLUŽBĚ ČESKÉ REPUBLIKY

1 POSLÁNÍ A UPLATNĚNÍ ETICKÉHO KODEXU

Etickým kodexem se rozumí soubor obecných pravidel, která definují roli psychologa působícího ve Vězeňské službě České republiky (dále jen „psycholog“) a charakter jeho profesního působení ve vztahu ke společnosti, vězněným osobám a zaměstnancům Vězeňské služby České republiky. Psycholog vykonává činnosti z oblasti penitenciární a personální psychologie.

Etický kodex si klade za cíl být prostředkem k budování profesní identity a podporovat vysoký standard prováděné profesní práce. Zároveň je podporou při řešení sporných situací a střetech rozdílných zájmů osobních, institučních nebo veřejných.

Garantem etického kodexu a poradcem ve sporných případech je Psychologické pracoviště Vězeňské služby České republiky.

Etický kodex je závazný pro psychology vstupující a působící v rámci VSČR.

2 ZÁKLADNÍ PRINCIPY ETICKÉHO KODEXU

Etický kodex psychologů specifikuje základní etické principy Evropské federace asociací profesionálních psychologů pro podmínky vězeňské služby. Zároveň respektuje ustanovení a z nich plynoucí povinnosti dané relevantními zákony a vnitřními předpisy.

2.1 Respektování osobních práv a důstojnosti jednotlivce

Psycholog

- a) se chová a vystupuje tak, aby nepoškodil zájmy svých klientů a nenarušil důvěru veřejnosti k psychologické profesi;
- b) uvědomuje si a zachovává nestrannost, objektivitu, respekt a toleranci k individuálním a kulturním rozdílům;
- c) je si vědom svého osobního vlivu na osoby, se kterými ze své pozice pracuje;
- d) zachovává profesionální kolegiálníitu, je ochotný ke spolupráci s jinými psychology, především z penitenciární oblasti, neznevažuje osobní a profesionální způsobilost kolegů;
- e) nakládá s informacemi a zajišťuje jejich uchování tak, aby zachoval jejich důvěrnost a ochranu při respektování platných zákonů;
- f) poskytuje pouze relevantní informace pro danou záležitost, chrání citlivé údaje, nevyhledává a nepodává profesně nerelevantní informace;
- g) chrání před zveřejněním, prozrazením či poskytnutím nepovolané osobě zvláštní odborné metody a postupy;
- h) zdržuje se poskytování neprůkazných a zavádějících sdělení ohledně vlastních či jiných poznatků;
- i) snaží se v jasné a dané osobě přiměřené formě objasnit charakter své profesní činnosti, vztahů a důsledků;
- j) zdržuje se nerealistických, nepřiměřených či nadhodnocených příslibů své činnosti a jejich výsledků či důsledků;
- k) pokud chce použít získané informace ke studijním či vědeckým účelům, vždy zachová anonymitu osobních údajů; adresné údaje smí použít výhradně s informovaným souhlasem dotyčné osoby.

2.2 Kvalifikace

Psycholog

- a) vykonává svou činnost v souladu s předpisy, odbornými znalostmi a etickými principy. Umí etické principy začlenit do profesionální praxe;
- b) dbá o svůj profesionální rozvoj, doplňuje si odborné znalosti a dovednosti potřebné k výkonu povolání, využívá možnosti supervize;
- c) svou praxi vykonává v mezích své kvalifikace vyplývající ze vzdělání, praktického výcviku a z odborné i osobní zkušenosti;
- d) volí takové metody a postupy, které jsou relevantní specifické situaci a zároveň si uvědomuje a respektuje hranice konkrétních psychologických postupů a metod.
- e) neprovádí činnosti, k nimž nemá oprávnění nebo odbornou kvalifikaci, u mimopracovních otázek odkazuje na příslušné odborné instituce;
- f) s vysvětlením odmítá provádět činnosti, které znevažují profesi psychologa.

2.3 Zodpovědnost za kvalitu a následky profesních činností

Psycholog

- a) volí a provádí jen takové psychologické metody, postupy a výkony, které pokládá za nejvhodnější pro splnění pracovního úkolu i pro bezpečí a prospěch osoby, se kterou pracuje, a které nejsou v rozporu s metodickými doporučeními Psychologického pracoviště VS ČR;
- b) s vysvětlením odmítá provádět vyžádané výkony nebo jiné činnosti, k nimž nemá oprávnění či odbornou kvalifikaci;
- c) odmítá provádět činnosti, u kterých není z důvodů osobních či jiných schopen zachovat nestrannost.

3 KLIENT

3.1 Společnost

- a) Hlavním klientem a zadavatelem zakázky je společnost a její zákonem chráněné zájmy.
- b) Psycholog musí ctít a respektovat smysl a účel zařízení, ve kterém působí, a v rámci svého profesního působení co nejlépe k tomuto účelu přispívat.

3.2 Vězněná osoba

- a) Vztah mezi psychologem a vězněnou osobou vzniká na základě zákona, přičemž vězněná osoba nemusí do kontaktu vstupovat dobrovolně a je ze zákona omezena na své osobní svobodě a právech.
- b) Vězněná osoba se musí psychologické činnosti do jisté, zákonem chráněné míry podrobit. To zakládá značnou náročnost kontaktu jak pro psychologa, tak pro vězněnou osobu.
- c) Psycholog si je vědom specifického a od běžné psychologické praxe značně odlišného charakteru postavení vůči vězněné osobě. Nesmí proto využít jakýmkoliv způsobem profesního vztahu k osobním, náboženským, politickým, ideologickým či materiálním zájmům.
- d) U obviněné osoby je cílem psychologické činnosti zejména předcházení dekompenzace a závažným sociálně negativním jevům v průběhu výkonu vazby.
- e) U odsouzené osoby je cílem psychologické činnosti snížit riziko opakování trestné činnosti, za kterou byl odsouzený odsouzen. Východiskem pro práci psychologa je rozsudek soudu.

3.3 Personál a uchazeči o zaměstnání

Psycholog

- a) postupuje při psychologickém posuzování nestranně a objektivně, v souladu s platnými předpisy;
- b) zachová důvěrnost informací a neutrální a objektivní přístup také v dalším kontaktu s osobami, které posuzoval;
- c) v oblasti péče o personál volí na základně znalosti podmínek instituce a osoby vhodný a kvalifikovaný přístup. V mimopracovních otázkách odkazuje na vhodné instituce;
- d) nezasahuje do záležitostí, které nenáleží do jeho profesní kompetence;
- e) nezříká se odpovědnosti, pokud zjistí vážné narušení osobností způsobilosti k výkonu funkce některého ze zaměstnanců.

*Vydalo Psychologické pracoviště Vězeňské služby České republiky
4. ledna 2011*

č.j. VS/86/140/2010-50/Všerob/334